

תלונה על התנהגותה של השופטת שושנה אלמגור בתיק לשון הרע א 38175/03.

(בהמשך למכתבכם מן ה-10.8.10)

מכתב תלונה זה יתמקד בעיקר בקביעתה של השופטת אלמגור שגן יצחק שדה ביפו לא הוקם על-ידי אבי, האלוף יצחק שדה, וינסה להראות שקביעה זו מוכיחה בעליל שכתבה פסק דין בלי לקרוא תחילה את התיק וכך מעלה בחובתה האלמנטרית כלפי בעלי הדין.

למרבה הצער, כמה מן הציטוטים שיובאו להלן מדברי השופטת מעלים לכאורה חשד להתנהגות חמורה עוד יותר – כתיבת קביעות עובדתיות בידיעה שאינן נכונות. אני מקווה שיתברר שמסקנה חמורה זו היא מרחיקת לכת מדי, אך בכוונתי להציג בפניכם את הנתונים המצביעים לכאורה על אפשרות מצערת זו.

כדי לא להלאות, מכתב זה יפסח על מסקנות רבות נוספות של השופטת אלמגור בתיק זה הפוגעות אף הן בשמי הטוב ומעידות אף הן על אי-קריאת התיק. דיון מפורט בכמה מאמירות אלה ניתן למצוא בספר ששלחתי אליכם (עמ' 165-201). עם זאת, לשם המחשה בלבד, אביא בחלקו השני של מכתב זה עוד ציטטה קצרה אך מאלפת מדברי השופטת המוכיחה באופן שאין ברור ממנו שכתבה את פסק הדין בלי להכיר את העובדות הבסיסיות ביותר של התיק.

קביעתה של השופטת שבמקום המכונה גן יצחק שדה ביפו לא היה גן כימיו של יצחק שדה

קביעה זו מופיעה בפסק הדין בניסוחים שונים ובצורות שונות, אך מוצאת את ביטויה הברור ביותר בפסקה התחתונה של עמוד 23 שבה נאמר:

התובע טוען כי מדריך הסיוור סיפר לו באותו סיוור שהנתבע 3 (צ"ל נתבע 1 – י.ש.) אמר כי הגן המכונה "גן יצחק שדה" אינו גנו המקורי של יצחק שדה וכי במקום לא היה כלל גן כימיו של יצחק שדה. מדריך הסיוור, עופר רגב, הובא לעדות וחזר על אותם דברים. יש לקבל את דבריו, אולם לנתבע עומדת הגנת אמת בפרסום כפי שפורט לעיל (ההדגשה שלי – י.ש.).

השכל הישר אומר שדי בקביעה זו – ולא חשוב כיצד הגיעה אליה השופטת – כדי להפוך את פסק הדין למסמך אבסורדי וחסר תוקף המבייש את מערכת המשפט. שום "ראייה", עדות או נימוק משפטי אינם יכולים להצדיק קביעה עובדתית המנוגדת לעובדות ההיסטוריות הידועות והברורות. בית משפט אינו רשאי בשום פנים להגיע למסקנה שנפוליון היה יפני או שבירת ישראל היא שיקגו ותהיינה ה"עובדות" והטענות שתוצגנה בפניו אשר תהינה. אך כפי שבכוונתי להראות להלן, במקרה שלפנינו קביעה

"עובדתית" זו אינה מנוגדת רק לאמת ההיסטורית הידועה והברורה אלא גם לטענות שני הצדדים בתיק ולכל הראיות שהוגשו לבית המשפט.

ברור לחלוטין מן הפסקה המצוטטת שהשופטת יצאה מן ההנחה שהנתבעים בתיק מתגוננים בטענת "אמת בפרסום" ושהם עומדים בבית המשפט על דעתם שבימיו של יצחק שדה אכן לא היה במקום גן. הנחה זו היא חסרת שחר ונובעת מאי-קריאת התיק. לאמתו של דבר טענת ההגנה שלהם הייתה הפוכה לחלוטין: הם טענו שאין מקום להעמידם לדין משום שמעולם לא הפיצו טענה שקרית זו. ראו, למשל, סעיף 6 בסיכומיהם:

...מאחר והמכתבים עסקו בתקופה החל משנות ה-60, ובאף אחד מן הביטויים נשוא כתב התביעה, לא נאמר שלא היה גן בשטח הנדון בימי יצחק שדה ז"ל, ניתן כבר עכשיו לסיים את הדיון המשפטי ולדחות את התביעה כולה. יחד עם זאת, למען הזהירות, יטענו להלן הנתבעים לגבי כל אחת ואחת מהשאלות העובדתיות העולות מן המכתבים.¹

במילים אחרות, הנתבעים בתיק כלל לא ניסו להכחיש בבית המשפט את העובדה ההיסטורית הידועה שאבי, האלוף יצחק שדה, היה האיש שהקים את הגן הקרוי על שמו ביפו. ואכן, ככל שתחפשו בכתבי הטיעון שלהם, בתצהיריהם ובעדויותיהם לא תמצאו בהם שמץ של ניסיון להכחיש עובדה זו.² חוות הדעת המקצועית שהוגשה מטעמם, המבוססת על פענוח תצלומי אויר, אף קובעת במפורש שבתקופת מגוריו של אבי ביפו היה במקום גן מגודר (ראו סעיפים 4.1 ו-4.1.1 בחוות הדעת של הגיאוגרף והמודד שמואל יעבץ המתייחסים לשנת 1951).

מקריאת התיק גם עולה בבירור שהם ניסו בעקביות להתנער מאחריות למכתב המכונה מסמך ט"ז, שבו כתבו באופן ברור ומפורש ש"טענת יורם שדה" שיצחק שדה הקים את הגן הקרוי על שמו כמו ידיו אינה נכונה, וטענו שמכתב זה אינו אלא טיוטה לא סופית שנשלחה על-ידי מישוהו בטעות. ניסיון זה להתנער ממסמך ט"ז מופיע בכתבי הטיעון שלהם לפחות 9 פעמים (בתצהיר שמעון לב סעיפים 32, 33; בתצהיר מיכל יקל, סעיפים 18, 118, 119; בתצהיר יצחק כהן סעיפים 16, 116, 117; ובסיכומי הנתבעים, עמ' 7 פסקה שישית). אך כאמור, פסק הדין מלמד שהשופטת לא הייתה מודעת כלל לטענה חוזרת ונשנית זו. היא לא הבדילה בין מסמך ט"ז לשאר המסמכים ויצאה מן ההנחה המוטעית שהנתבעים מגנים גם על כל הנטען במסמך זה בטענת "אמת בפרסום" (למשל, עמ' 2 סעיף א; עמ' 4 סעיף 8).

¹ מן הסיפא של פסקה זו עולה בבירור שכל טענות ההגנה שלהם נוגעות לטענות עובדתיות אחרות הכלולות במכתביהם והנוגעות לתקופה שלאחר שנות ה-60. כאמור, למען הקיצור והתמציתיות מכתב זה לא יעסוק בטענות אלה שלא היו כלולות בעילת התביעה בתיק ובקביעותיה של השופטת לגביהן.

² נתבע 3 אף אמר מעל דוכן העדים: "צריך להבדיל בין שני דברים. יש את הגן שיצחק שדה המנוח טיפח שם בשלוש השנים שהוא גר שם. יש את הגן שהוא קיים היום". (עדות יצחק כהן, 7.7.05 עמ' 56 שורות 4-5).

* * *

מאחר שהנתבעים לא השתמשו בטענת "אמת פרסום" לא הייתי חייב לכאורה להביא ראיות המוכיחות את קיומו של הגן בימיו של אבי. אף על פי כן, למען הבהרת התמונה העובדתית המדויקת מעל לכל ספק, הבאתי ראיות רבות המוכיחות עובדה היסטורית זו (ראו נספחים א'-ה' לתצהירי). מאוחר יותר, לבקשתה של השופטת, צירפתי לראיות אלה גם אוגדן ובו 15 צילומים המראים את הגן בימיו של אבי. הראיות שהגשתי כנספחים לתצהירי כללו שני תצלומי אויר (האחד משנת 1948 שבו השטח נראה ריק וחשוף והשני משנת 1951 שבו נראה גן מטופח ומגודר) ועשרה קטעי ספרות ועיתונות המתעדים את ההיסטוריה של הקמת הגן והשימוש הרצוף בו כאתר הנצחה מאז ועד היום. בין השאר הבאתי כתבה משנת 1950 המתארת אירוע שהתקיים בגן ובה ראיון עם אבי המספר כיצד הקים אותו, ומאמר שנכתב בשנת 1952, ימים ספורים לאחר מותו שבו נאמר בין השאר:

מאחורי הבית משתרע הגן הגדול במורד ומגיע עד לים. אתה משתומם כמה עמל הושקע כאן בטיפול, כל פינה מנוצלת, בכל מקום פרחים, עצים וצמחים אחרים. הוא, יחד עם אשתו מארגוט, הפכו כאן לפני ארבע שנים את המקום המוזנח לגן פורה.

פסק הדין מזכיר רק אחד מתוך שנים עשר מסמכים אלה, קטע קצר ושולי יחסית מן המבוא הביוגרפי לכתבי יצחק שדה שנכתב 28 שנים לאחר מותו המזכיר בכמה שורות גם את גן ביתו ביפו. השופטת הסיקה ממנו שאבי לא הקים במקום גן משום שמחבר המבוא הביוגרפי (שמן הסתם, לא ייחס חשיבות רבה לעניינים בוטניים) בחר לקרוא לגן בשם מדשאה... ראוי להזכיר שמסמך מסוים זה הוגש לבית המשפט פעם נוספת על-ידי בא כוח הנתבעים במהלך המשפט (עדות יורם שדה, 29.3.05, עמ' 13, שורות 1-2) והעובדה ששופטת ציטטה ממנו אינה מעידה שעיינה במוצגי התובע.

כאמור, השופטת לא הזכירה כלל בפסק הדין 11 מתוך 12 המסמכים שהוגשו לה העומדים כולם בסתירה גמורה לקביעתה שבימיו של אבי לא היה במקום גן. למיטב הבנתי, קיימות רק שתי דרכים אפשריות להסביר עובדה זו. האפשרות הראשונה היא שהשופטת לא קראה אותם ועל כן לא הכירה את תכנם. האפשרות השנייה היא אף גרועה ממנה, דהיינו שהשופטת קראה אותם ואף על פי כן קבעה שבימיו של אבי לא היה במקום גן בדיעה ברורה שקביעה זו (הפוגעת בכבודי ומציגה אותי כשקרן וכמתחזה) אינה נכונה. במקרה מסוים זה אני נוטה להאמין באפשרות הראשונה.

* * *

השופטת גם סירבה לקבל חמישה תצהירים שביקשתי להגיש לה במהלך המשפט שנכתבו מפי חמישה אנשים המכירים את הגן מאז הקמתו ומבקרים בו ברציפות כל השנים (ראו תצהירי איזה דפני, אפרים סנה, זהבית דרור, דני קופל ויוסף סגל). מתשובתה עולה לכאורה שהיא עיינה בהם והגיעה למסקנה שאין לקבלם משום שהינם "ראיות נוספות" ולא "ראיות מפריכות". מכתב תלונה זה אינו אמור כמובן

להתייחס לשאלה המשפטית אם השופטת צדקה בפסילת ראיות אלה אם לאו. לצורך ענייננו שלנו די בעובדה שהשופטת עיינה בהם ואף על פי כן לא היססה לכתוב בפסק דינה שבימיו של יצחק שדה לא היה במקום גן.

* * *

כאמור בראשית מכתב זה, במקרים מסוימים קשה מאוד לתרץ את קביעותיה של השופטת באי-ידיעת האמת. השופטת ערכה סיור בגן יצחק שדה כשהיא מחזיקה בידה את הצילומים שצולמו במקום בחייו של אבי וראתה במו עיניה שכל הפריטים ההיסטוריים המופיעים בצילומים מצויים בגן עד היום (ראו אוגדן הצילומים שהוגש לבית המשפט לבקשת השופטת). במהלך הסיור היא קיבלה הסברים על כל פריט ופריט שראתה בעיניה ונוכחה לדעת לא רק שגן יצחק שדה אכן הוקם על-ידי אבי, אלא גם שכל מי שהיה במקום ב-57 השנים האחרונות לא היה יכול בשום פנים לומר שהסתובב בשטח פתוח ולא ראה גן מטופח. הרי הצמחייה העתיקה, קרון המלחמה, המדרגות, השבילים, הממצאים הארכיאולוגיים ומצבת הזיכרון לא נעלמו עם מותו של יצחק שדה וצצו מחדש שלושים שנה לאחר מכן. ואף על פי כן, היא קבעה ש"במקום לא היה כלל גן בימיו של יצחק שדה".³

אבקשכם להשוות את הצילומים שהגשתי לבית המשפט לפרשנות התמונה של אותם צילומים בפסק הדין ולשפוט האם התמונות באמת "מוכיחות" שלא היה במקום גן בימיו של אבי כדברי השופטת. (ראו אוגדן התצלומים; פסק הדין, עמ' 11, פסקה תחתונה, ועמ' 13, פסקה תחתונה). הואילו נא להתבונן, למשל, בתמונה מס' 1 באוגדן הצילומים (שהיא גם תמונת השער של הספר "התחתונים"). התמונה, שצולמה בשנת 1950, מראה ילד עומד על שני שרפרפי קש. מימינו הים, משמאלו גבעות הכורכר. ברקע הקדמי, גן צעיר שזה עתה נשתל. ברקע האחורי גדר ומאחוריה גבעה מכוסה בצמחיית חוף דלילה. הילד הנראה בתמונה זו הוא אני, והגדר הנראית בבירור ברקע היא הגדר הדרומית של הגן. תמונה זו היא בין השאר הוכחה שאין טובה ממנה שאבי גידר את גנו מצדו הדרומי. השופטת אלמגור ראתה את התמונה וכתבה בפסק הדין (ראו עמ' 20, פסקה ראשונה):

יתר על כן, מהתמונות שצירף התובע עולה בברור כי גם גבולה הדרומי של הגינה לא היה מגודר, אלא בשנים מאוחרות הרבה יותר. התובע מבקש להסתמך על תמונה 1 בה הוא נצפה עומד על כסא כשבחזית התמונה גדר. אלא שבתמונה זו אין מצולמת חלקה הדרומי של הגינה, אלא דרום מערב המצוק. גדר זו אינה הגדר כמצולם בתמונות העדה אפרת זוארץ בהיותה ילדה (נספחים לתצהירה) ונראה כי זו גדר מרוחקת יותר והיא כנראה עברה לאורך חלקו המערבי של מצוק שמוקם ממערב למצוק הקיים היום. לפי העדויות התמוטט מצוק מערבי זה ואינו קיים עוד (ההדגשה שלי – י.ש).

אומרים שתמונה אחת טובה מאלף מילים ועל כן אין בכוונתי להוסיף עליה מילה. כל בר דעת יכול לשפוט בנקל אם באמת "עולה ממנה בברור" כי גבולה הדרומי של הגינה לא היה מגודר. אוסיף רק

³ היא גם קבלה את עדותם של העדים שטענו שהסתובבו בשטח בשנות ה-60 וה-70 ולא ראו בו כל זכר לגן.

שלשוא תחפשו את הישועה ב"תמונות העדה אפרת זוארץ בהיותה ילדה" שעליהן הסתמכה השופטת בקטע המצוטט לעיל, משום שלאמתו של דבר אין בתצהירה של עדה זאת כל תמונות או נספחים (ראו תצהיר אפרת זוארץ). חוות הדעת המקצועית שהביאו הנתבעים עצמם, לעומת זאת, אישרה את קיומה של הגדר הדרומית ללא ספקות ולבטים: "גבולות הגן כפי הנראה בתצ"א משנת 1951: בחלקו הדרומי (צפונית לחלקה 2 בגוש) גדר" (ראו חוות הדעת של שמואל יעבץ, עמ' 6, סעיף 4.1.1).

קביעתה של השופטת "התובע טוען כי נתבע 3 הוא המקור של העיתונאי ליכטמן מעיתון 'גלובס'"

כדי להמחיש באופן הברור ביותר שהשופטת אכן כתבה את פסק הדין בלי לקרוא תחילה את התיק, ברצוני להביא בפניכם עוד ציטטה קצרה מדבריה המוכיחה זאת כאלף עדים. הציטטה עוסקת אמנם בעניין שולי לכאורה, אך היא מהווה הוכחה חותכת שהשופטת לא הכירה את העובדות הבסיסיות ביותר של התיק. בעמ' 24 בפסק הדין אנו מוצאים את המילים הבאות:

התובע טוען כי נתבע 3 הוא המקור העיתונאי של העיתונאי משה ליכטמן מעיתון "גלובס", אשר פרסם כתבה לפיה גן יצחק שדה מצוי בשטח ציבורי שיעודו חוף ים וכי התובע גידר את הגן "...ויסד בה תערוכת של גינה משפחתית ואתר הנצחה". לא הוכח שהנתבע הינו מקור הידיעה, העיתונאי לא הובא לעדות למרות שבמהלך חקירתו ויתר הנתבע על חסיון (עמ' 56 לפרוטוקול).

ובכן, מעולם לא טענתי כי נתבע 3 הוא המקור של העיתונאי ליכטמן מעיתון גלובס. כל הקורא את כתב התביעה בתיק זה יכול להיווכח מיד כי בחלק מן הסעיפים תבעתי את שלושת הנתבעים יחדיו על פרסומי דיבה שהפיצו במשותף, אך בסעיפים מסוימים תבעתי אך ורק את נתבע 1 (שמעון לב) על מעשים שעשה לבדו (ראו סעיפים 4, 5, 10, 12, 13). בשום מקום בכתב התביעה לא ייחסתי לנתבעת 2 (מיכל יקל) או לנתבע 3 (יצחק כהן) עשיית מעשה כלשהו לבדם.

בין השאר המעשים שייחסתי לשמעון לב, טענתי גם שהוא "פנה לעיתונאי משה ליכטמן מן העיתון גלובס והפיץ גם באוזניו את דבר הדיבה השקרי" (ראו כתב התביעה, סעיף 13). כדי לאפשר לעיתונאי להעיד על עניין זה שאלנו את מר לב בשאלון שהגשנו לו במסגרת המשפט אם יהיה מוכן לוותר על החיסיון העיתונאי בקשר למגעיו עם העיתונאי ליכטמן, והוא השיב על כך בשלילה! (ראו שאלה 126 בשאלון לשמעון לב ותשובתו עליה). במהלך המשפט הבאנו ראיות ספציפיות המעידות לכאורה ששמעון לב אכן מסר את גרסת הדיבה לעיתונאי ליכטמן, כתב "גלובס", ולאחר מכן הפיץ את הדיבה בכתב ובעל פה בטענה שקרא את הדברים בעיתון... הסברנו נקודה זאת בפירוט רב פעמים רבות לכל אורך המשפט הן בכתב התביעה, הן בשאלון שהגשנו למר לב, הן בתצהירי, הן בחקירתי הנגדית בבית המשפט, הן בחקירתו של מר לב בבית המשפט והן בסיכומים (ראו כתב התביעה, סעיף 13; שאלון לשמעון לב, שאלה 126; תצהיר התובע, סעיפים 46, 47, 48, 49, 50; פרוטוקול המשפט, עמ' 22, שורות 23-31; פרוטוקול המשפט, עמ' 63, שורות 10-15; סיכומי התובע, עמ' 7, סעיף ג.). הדגשנו היטב (הן בתצהירי והן בסיכומים) גם את המשמעות הברורה של סירובו של מר לב לוותר על החיסיון

העיתונאי. גם הנתבעים התייחסו לעניין זה פעמים רבות הן בכתב ההגנה, הן בתשובותיו של שמעון לב לשאלון, הן בתצהירו של מר לב והן בסיכומים (ראו כתב הגנה, סעיף 13 ; תשובות שמעון לב, תשובה 126 ; תצהיר שמעון לב, סעיף 39 ; סיכומי הנתבעים, סעיפים 30-31). אינני יודע מה עוד היו שני הצדדים במשפט זה יכולים לעשות כדי להביא לתשומת לבו של השופט הנכבד את עובדת היסוד הפשוטה שאני תובע את מר לב ולא את מר כהן על הפצת דיבה בעיתון "גלובס", ושמר לב מסרב לוותר על החיסיון שלו בעניין מגעיו עם העיתונאי ליכטמן.

אף על פי כן, מפסק הדין עולה שמאמצינו הרבים היו לשווא. כפי שמלמדת הציטטה שהובאה לעיל השופטת הבינה משום מה שאנו מאשימים דווקא את מר כהן (נתבע 3) ולא את מר לב במסירת החומר ל"גלובס". אגב, ברור לחלוטין שאין כאן טעות סופר. ברור לגמרי שהשופטת לא כתבה "נתבע 3" במקום "נתבע 1" בהיסח הדעת (כפי שעשתה אולי בציטטה הראשונה שהבאתי כאן מדבריה) משום שמסקנתה של השופטת מסתמכת במפורש על עדותו של מר כהן בבית המשפט (עמ' 56 בפרוטוקול), ועל העובדה שמר כהן ויתר על החיסיון בעדותו זו! אפשר להסיק מדברים אלה שאילו רק ידעה שמר לב, בניגוד לכהן, סירב לוותר על החיסיון מסקנתה הייתה אחרת.

במילים אחרות, השופטת לא זיכתה את שמעון לב מאחריות למסירת גרסת הדיבה לעיתונאי. היא פשוט לא הבחינה בעובדה השולית שתבעתי אותו על כך... לא נותר אלא לשאול מה טעם לפנות בכלל לבית משפט אם השופט חורף דין בלי לדעת מי הנתבע ועל מה?

* * *

נדמה לי שדי בשתי דוגמאות אלה כדי להמחיש בבירור את העובדה שהשופטת אלמגור חרצה משפט בלי שטרחה לקרוא תחילה את טענות הצדדים וללמוד את עובדות היסוד של התיק. אם תחליטו לברר את תלונתי, אשמח כמובן להשיב במידת הצורך על שאלותיכם ולהעמיד לרשותכם כל חומר נוסף שיידרש. כדי להקל על בירור התלונה, אציין רק שכל מסמכי התיק נמצאים גם באתר האינטרנט hatahtonim.co.il תחת הערך "משפטי החמישי".

בכבוד רב

יורם שדה

רח' זכרון קדושים 3

תל-אביב יפו 68068

